

Antrenörlerin Narsistik Kişilik Özellikleri ile Eğitim Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi

Zübeyde CANKURTARAN¹ , Milaim BERISHA²

¹ İstanbul Gelişim Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Spor Yönetimi Bölümü, İSTANBUL

² İstanbul Gelişim Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Antrenörlük Bölümü, İSTANBUL

Araştırma Makalesi

Öz

Bu çalışmada, antrenörlerin narsistik kişilik özellikleri ile eğitim düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi amaçlanmıştır. Çalışma grubunu, farklı branşlarda görev alan 122'si erkek 80'i kadın olmak üzere toplam 202 antrenör oluşturmaktadır. Çalışmada, Atay (2009) tarafından Türkçe'ye uyarlanan Narsistik Kişilik Envanteri (NPI) ile Kişisel Bilgi Formu kullanılmıştır. Analiz sürecinde, ikili gurupların karşılaştırılmasında t-testi, üç ve daha fazla bağımsız gurupların karşılaştırılmasında ise ANOVA ve Post Hoc Tukey Testinden yararlanılmıştır. Antrenörlük deneyim yılı ile narsistik kişilik özellikleri arasındaki ilişkiyi ortaya koymak için Pearson Corelation analizi, antrenörlük kıdemi ve eğitim düzeyi ile narsistik kişilik özellikleri arasındaki ilişkiyi ortaya koymak için isimsel (çok kategorili) analizi (ETA katsayısı) kullanılmıştır. Elde edilen araştırma bulguları, narsistik kişiliğin alt boyutu olan sömürücülük özelliğinin kadın antrenörlerde, erkeklere göre daha yüksek olduğu saptanmıştır. Erkek antrenörlerin ise hak iddia etme boyutunun kadın antrenörlere göre daha gelişmiş olduğu tespit edilmiştir. Antrenörlük deneyim yılları (tecrübe) ile narsistik kişilik özellikleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır. Antrenörlük kıdemi ve eğitim seviyesinin ETA katsayısı incelendiğinde ise, narsistik kişilik özellikleri ile doğrusal ilişki gösterdiği saptanmıştır (ETA katsayısı 0,138'ten büyük). Sonuç olarak antrenörlerin narsistik kişilik özellikleri ile eğitim düzeyleri arasında anlamlı ilişki olduğu belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Narsisizm, Narsistik kişilik özellikleri, Antrenörler, Eğitim düzeyi

Investigation of the Relationship Between Narcissistic Personality Traits and Education Levels of Coaches

Abstract

In this study, it was aimed to examine the relationship between the narcissistic personality traits of coaches and their education levels. The study group consisted of a total of 202 trainers, 122 of whom were men, 80 of whom were women, working in different branches. In the study, Narcissistic Personality Inventory (NPI) and Personal Information Form, which were adapted into Turkish by Atay (2009), were used. During the analysis process, the T-Test was used to compare paired groups, and ANOVA and Post Hoc Tukey Test were used to compare three or more independent groups. Pearson Correlation analysis was used to reveal the relationship between years of coaching experience and narcissistic personality traits, and a numerical (multi-category) analysis (ETA coefficient) was used to reveal the relationship between coaching seniority, education levels, and narcissistic personality traits. According to the obtained research findings, it was determined that the exploitation feature, which is the sub-dimension of the narcissist personality, is more dominant in women than in men. On the other hand, the claiming right dimension was found to be more dominant in males than in females. There was no statistically significant difference between the years of coaching experience (experience) and narcissistic personality traits. When the ETA coefficient of the coaching seniority and education level was examined, it was found that it was associated with narcissistic personality traits (ETA coefficient greater than 0.138). As a result, it was determined that there is a significant relationship between coaches' narcissistic personality traits and their education levels.

Keywords: *Narcissism, Narcissistic personality traits, Coaches, Education level*

Giriş

Narsisizm terimi adını, suda kendi yansımasını görerek kendisine hayran olan ve ömrünü hiç ulaşamadığı bu hayranlığı izleyerek tüketen Narkissos'tan almaktadır (Beck, Freeman ve Davis, 2008). Bireyin, kendi bedensel ve ruhsal benliğine aşırı bağlılığı veya kendisini beğenmesi, kendine hayran olması narsisizm olarak tanımlanmaktadır (Emmons, 1984; Atay, 2010; Kartopu, 2013). Kişilerin, kendilerini değerli hissetmesinin, beğenmesinin gerekli hatta normal bir duygu olduğu, her bireyin kabul görmek, bir şeyleri iyi yaptığını hissetmek için biraz narsisizme ihtiyacı olmaktadır (Gençtan, 1993; Miller ve Campbell, 2008; Kiraz, 2011). Narsist bireylerin, konuşma hâkimiyetlerinin ve sosyal ilişki yönlerinin güçlü olduğu, rekabete değer verdiği ve başarı ölçüsü olarak kazanmaya odaklandıkları vurgulanmaktadır (Nicholls, 1984; Brunell ve diğerleri, 2008; Galvin, Waldman ve Balthazard, 2010; Campbell ve Miller, 2011). Başarı ihtiyacı, yetkinliğe ulaşmak için eğilimsel bir arzuyu temsil etmektedir (McClelland, Atkinson, Clark ve Lowell, 1953; Murray, 1938). Bu bağlamda narsisizm, tehlikeli boyutlara ulaşmadığı sürece, gerekli ve değerli bir eğilim olarak kabul edilebilir.

Ayrıca, risk alma, kendini kanıtlama, şampiyonluk ve sosyal iletişimin spor ortamında önemli özellikler olarak değerlendirilmesi, narsistik kişilik özelliğine sahip antrenörlerin spor içerisinde oluşabilecek fırsatları değerlendirebilmesi veya yararlanabilmesi noktasında etkili olabilecektir.

Özellikle bazı spor dallarının getirdiği maddi kazançlar ve taraftarın bağlılığını yüksek düzeyde hissetmek, başarı arzusu, kazanma hırsı, alanda uzmanlaşma gibi nedenler antrenörlük mesleği ile narsisizmi ortak bir noktada buluşturmaktadır (Yaşar ve Sunay, 2017). Bu bağlamda, sporda istenilen hedef ve başarılarla ulaşmanın yolu, spor içerisinde görev alan antrenörlerin bilimsel ölçülere uygun eğitim ve öğretim programlarından geçirilmeleri ile mümkün olabilir.

Eğitimin ve yetiştirilen antrenörlerin sayısal kalitesinin artırılması, ülkemizde sporun gelişimi için bir güvence olacaktır (Sunay, 1998). Bu açıdan narsisizm kavramı, spor içerisinde araştırıldığında, gerekli eğitimlerini tamamlamış ve başarılar elde etmiş birçok spor insanının narsist özellikler taşıdığı görülmektedir. Bu duruma J. Mourinho'nun "dünyanın en iyi teknik direktörü değilim fakat, benden iyisi de yok" sözü örnek olarak gösterilebilir (Yaşar ve Sunay, 2017). Bu noktada, takdir edilme, övgü alma, beğenilme ve hayranlık antrenörler açısından kabul edilebilecek bir beklentidir.

Ellis'ten günümüze kadar farklı araştırmalarda tartışılan narsisizm, bazı araştırmacılar tarafından kişilik bozukluğu olarak ele alınırken, bazı araştırmacılar tarafından, kişilik özellikleri olarak ele alınmıştır (Raskin ve Terry, 1988; Kenow ve Williams, 1992; Paulhus ve Williams, 2002; Köroğlu ve Bayraktar, 2007; Campbell, Bush, Brunell ve Shelton, 2005; Foster ve Campbell, 2007).

Narsisizmle ilgili çok sayıda çalışma yapılmış olup, narsisizmin ruh sağlığına fayda sağladığını, birey için olumlu duygusal sonuçlar yaratabileceğini gösteren bulgular elde edilmiştir (Foster ve Campbell, 2007). Holtzman ve Strube (2010) tarafından yapılan çalışmada, narsist davranışlar ile narsisizm arasında pozitif yönde anlamlı bir ilişkisi olduğu bildirilmiştir. Wallace ve Baumeister'in (2002) yaptıkları çalışmada, narsistlerin, stresli veya zor görevlerde, diğerlerine göre daha iyi performans sergiledikleri gözlemlenmiştir. Bu bağlamda, hem zorlukların üstesinden gelme arzusunu, hem de diğerlerinden daha iyi olabilmek adına gelişmek gerektiği vurgulanmaktadır (Nicholls, 1984).

Alan yazında, antrenörlerin spordaki rolü göz önüne alındığında, narsisizmin antrenörlük literatürüne uygun olduğu bildirilmiştir (Rosenthal ve Pittinsky, 2006; Schoel, Stahlberg ve Sedikides, 2015). Narsisizm kavramı ve antrenörler üzerinden yapılan çalışmaların antrenörlerin davranışları ile narsistik kişilik özellikleri arasındaki ilişkiyi incelendiği görülmektedir (Matosic, Ntoumanis, Boardley ve Sedikides, 2018; Roberts, 2018; Matosic ve diğerleri, 2017; Matosic, Boardley, Stenling ve Sedikides, 2016; Mansi, 2009). Sporcuların başarı ve eğitimlerinde son derece önemli görev ve sorumlulukları bulunan antrenörlerin, eğitim düzeylerinin önemli bir konu olduğu bildirilmiştir (Uysal, 1991; Sunay ve Gündüz, 1994).

Narsistik kişilik özellikleri ile eğitim düzeyi arasında anlamlı ilişkiler olduğunu bildiren çok az sayıda araştırmaya rastlanılmıştır (Gürman, 2019; Uzun, 2019). Bu çalışmaların farklı alanlarda yapıldığı görülmektedir. Antrenörlerin narsistik kişilik özellikleri ile eğitim düzeyleri arasındaki ilişkinin incelendiği çalışmalara rastlanılmaması bu araştırmanın gerekliliğini ortaya koymaktadır. Eğitim düzeyinin artması, alanda

uzmanlaşma, kendine güven, cesaret, kendini önemseme, kendini kanıtlama ve sosyal ilişki gibi durumları besleyebileceğinden, narsistik özelliklerinden etkilenebilecektir. Saydığımız bu özelliklerin, narsistik kişiliğin ve spor ortamının doğasında mevcuttur.

Narsistler için spor ortamı, azim, güç ve etki alanını güdüleyeceği için, mesleki ve profesyonel ilerlemelerini de beraberinde getirebilecektir. Narsistik kişilik özelliklerine sahip antrenörlerin, eğitim düzeyleri, kıdemleri, kararlı ve tutkulu adanmışlıkları, mücadeleci yapıları, mesleki başarıya ulaşmanın yollarını keşfeden ve sorgulayan bir zihin yapısına sahip olmaları, başarı potansiyelinin açıklayıcı bir öncüsü olabilir. Bu nedenle, spor ortamı, başarı potansiyelini arttırmak, fırsatları değerlendirmek, kendilerini kanıtlamak, iz bırakmak ve gelişmek adına önem taşımaktadır. Atay (2010), narsist olmayan bireylerin kendilerini geliştirme fırsatlarıyla yakından ilgilenmediklerini, öz güven, cesaret, yetenek ve motivasyonlarının narsistlere göre, daha düşük olduğunu ayrıca zorlayıcı ve stresli görevlerde daha düşük performans sergilediklerini bildirmiştir.

Öte yandan, olumsuz narsistik kişilik, zafere ulaşma yolundaki başarısızlık, eleştiri ve başkalarının başarılarına şahit olma gibi durumlarda etik dışı ve yıkıcı davranışlar sergileyebilmektedir. Olumlu narsistler, bu durumlarda kendilerini sorgulayıp, çözüm yolları ararlar ve yaşadıkları bu durumu tecrübe etmektedirler (Atay, 2010). Narsisizmi, sağlıklı gelişim sürecinin bir parçası olarak ele alan Kohut (1971), bu gelişim sürecinde yaşanan sorunların çözülmesi durumunda, olumlu gelişimin gerçekleşebileceğinin altını çizmiştir. Bu noktada, narsisizmin olumlu ve olumsuz yönlerini anlamak, narsisizmin davranışları kontrol etme üzerindeki etkisini azaltmak ve olumlu yönlerin ortaya çıkarılması adına antrenör eğitimlerinin etkinliği ve uygulanacak özel stratejiler önem arz etmektedir.

Bu bilgiler ışığında çalışma, narsistik kişiliğin hangi özelliklerinin ön plana çıktığını, antrenörlerin narsistik kişilik özellikleri ile eğitim düzeyleri arasındaki ilişkileri ve spor ortamı içerisinde narsistik kişilik özelliklerine sahip antrenörlerden maksimum verim almak adına neler yapılabileceğini belirlemek amacıyla yapılmıştır. Araştırmanın sonucunda, hem spor psikolojisi hem spor bilimciler için bir veri kaynağı oluşacak aynı zamanda da narsistik kişilik özellikleri ile eğitim düzeyi arasında nasıl bir ilişki olduğuna dair güncel bir tablo ortaya çıkacaktır. Buradan hareketle çalışmada, antrenörlerin narsistik kişilik özellikleri ile eğitim düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi amaçlanmıştır.

Yöntem

Bu araştırma, nicel araştırma desenlerinden, ilişki tarama modeli esas alınarak tasarlanmıştır.

Çalışma Grubu

Çalışma grubunu, 122'si erkek 80'i kadın olmak üzere toplam 202 antrenör oluşturmaktadır. Katılımcıların 96'sı takım sporlarında (futbol, basketbol, buz hokeyi, voleybol) 104'ü ise bireysel sporlarda (okçuluk, taekwando, yüzme, fitness, atletizm) görev

almaktadır. Ayrıca antrenörlerin, 68'i 1. kademe, 74'ü 2. kademe, 45'i 3. kademe ve 15'i 4. kademe antrenörlük belgesine sahiptir.

Veri Toplama Araçları

Narsistik Kişilik Envanteri

Bireylerin, narsistik kişilik özelliklerini ölçmek için, Ames, Rose ve Anderson (2006), tarafından geliştirilen, Atay (2009)'ın geçerlik ve güvenilirliğini yaparak Türkçe'ye uyarladığı Narsistik Kişilik Envanteri (NPI) otorite (2 madde), teşhircilik (3 madde), sömürçülük (3 madde), hak iddia etme (2 madde), kendine yeterlilik (3 madde) ve üstünlük (3 madde) olmak üzere toplam 16 madde ve 6 alt boyuttan oluşmaktadır.

Ankette orijinal ölçek dikkate alınmış olup, her bir soru için 2 önerme sunulmuş ve katılımcılardan kendilerine uyan önermeyi işaretlemeleri istenmiştir. Katılımcıların her birinin soruya verdiği a ve b yanıtlarının puan karşılığı (0-1) toplanmıştır. Bu durumda, envantere alınabilecek minimum puan 0, maksimum puan ise 16'dır. Düşük puanlar narsisizm düzeyinin az geliştiğini gösterirken, yüksek puanlar narsistik eğilimin yüksek olduğunu göstermektedir.

Kişisel Bilgi Formu

Araştırma kapsamına alınan antrenörlerin, demografik özelliklerini belirleyebilmek üzere örneklem grubuna ait cinsiyet, eğitim durumu, deneyim yılı, antrenörlük branşı, antrenörlük kıdemi gibi başlıca bilgilerin yer aldığı sorulardan oluşmaktadır.

Araştırmanın Uygulanması

Araştırmanın modeli ve örnekleme belirlendikten sonra kişisel bilgi formu ve orijinal envanterin yer aldığı sorular araştırmacılar tarafından docs google form üzerinde hazırlanarak, internet aracılığı ile katılımcılara gönderilmiştir. Uygulamalar esnasında katılımcıların bu araştırmaya gönüllü katılımları temel alınmıştır.

Verilerin Analizi

Araştırma verilerinin analizinde SPSS 23.0 paket programı kullanılmıştır. Fark analizleri olarak ikili gurupların karşılaştırılmasında t-test, üç ve daha fazla bağımsız gurupların karşılaştırılmasında ANOVA ve Post Hoc testlerinden Tukey testinden yararlanılmıştır.

Antrenörlük deneyim yılları ile narsistik kişilik özellikleri (sürekli değişkenler) arasındaki ilişkiyi belirlemek için Pearson Corelation analizi, antrenörlük kıdemi ve eğitim seviyesi (kategori sayısı ikiden fazla olan isimsel "çok kategorili") ile narsistik kişilik özellikleri (sürekli değişkenler) arasındaki ilişkiyi belirlemek için isimsel (çok kategorili) analiz (ETA Katsayısı) kullanılmıştır.

Bulgular

Tablo 1. Narsistik kişilik özellikleri ile cinsiyet ve spor gruplarına göre fark analizleri

	Cinsiyet arası farklar				Spor grupları arası farklar			
	<i>Cinsiyet</i>	<i>n</i>	<i>x±Ss</i>	<i>p</i>	Spor kategorisi	<i>n</i>	<i>x±Ss</i>	<i>p</i>
Üstünlük	Erkek	122	1.17±1.09	.144	Takım Sporları	96	1.45±1.15	.750
	Kadın	80	1.70±1.17		Bireysel Sporlar	104	1.30±1.15	
Teşhircilik	Erkek	122	1.17±1.05	.666	Takım Sporları	96	1.33±1.08	.689
	Kadın	80	1.53±1.05		Bireysel Sporlar	104	1.27±1.04	
Otorite	Erkek	122	.99±.81	.093	Takım Sporları	96	1.11±.75	.684
	Kadın	80	1.20±.68		Bireysel Sporlar	104	1.03±.79	
Sömürücülük	Erkek	122	1.34±.99	.006*	Takım Sporları	96	1.44±1.06	.000*
	Kadın	80	1.68±.79		Bireysel Sporlar	104	1.51±.80	
Hak İddia Etme	Erkek	122	.29±.52	.027*	Takım Sporları	96	.25±.43	.365
	Kadın	80	.20±.64		Bireysel Sporlar	104	.26±.55	
Kendine Yeterlilik	Erkek	122	.72±.73	.247	Takım Sporları	96	.88±.75	.151
	Kadın	80	1.11±.83		Bireysel Sporlar	104	.87±.86	
Narsistik (all)	Erkek	122	5.72±2.97	.254	Takım Sporları	96	6.48±3.13	.189
	Kadın	80	7.38±3.36		Bireysel Sporlar	104	6.22±3.32	

* $p<0.05$

Tablo 1'deki verileri incelendiğinde, narsistik kişilik boyutu olan sömürücülük boyutu kadınlarda erkeklere göre daha baskın olduğu tespit edilmiştir ($p<0.05$). Hak iddia etme boyutunun erkeklerde kadınlara göre daha baskın olduğu belirlenmiştir. Spor kategorileri açısından incelendiğinde ise takım sporları ile karşılaştırıldığında bireysel sporlarda sömürücülük özelliği daha yüksek olduğu tespit edilmiştir ($p<0.05$). Tablo 1'de yer alan narsistik kişiliğinin diğer alt boyutlarında, spor kategorisi veya cinsiyetler arasında anlamlı fark bulunmamıştır ($p>0.05$).

Tablo 2. Narsistik kişilik özellikleri ile antrenörlük deneyim yıllarına göre fark analizleri

	Deneyim yılı	n	x ±Ss	F	p	Tukey Test
Üstünlük	2 yıl ve altı ¹	71	1.23±1.09	1.24	.290	-
	3-6 yıl ²	111	1.50±1.18			
	7 yıl ve üzeri ³	20	1.30±1.17			
Teşhircilik	2 yıl ve altı ¹	71	1.41±1.10	1.81	.166	-
	3-6 yıl ²	111	1.32±1.05			
	7 yıl ve üzeri ³	20	.90±.912			
Otorite	2 yıl ve altı ¹	71	1.10±.77	.93	.39	-
	3-6 yıl ²	111	1.10±.77			
	7 yıl ve üzeri ³	20	.85±.74			
Sömürücülük	2 yıl ve altı ¹	71	1.37±.96	2.81	.06	-
	3-6 yıl ²	111	1.60±.91			
	7 yıl ve üzeri ³	20	1.15±.81			
Hak İddia Etme	2 yıl ve altı ¹	71	.32±.55	1.31	.27	-
	3-6 yıl ²	111	.23±.48			
	7 yıl ve üzeri ³	20	.15±.36			

Kendine Yeterlilik	2 yıl ve altı ¹	71	1.00±.84	2.52	.08	-
	3-6 yıl ²	111	.86±.89			
	7 yıl ve üzeri ³	20	.55±.68			
Narsistik (all)	2 yıl ve altı ¹	71	6.64±3.12	2.41	.09	-
	3-6 yıl ²	111	6.60±3.31			
	7 yıl ve üzeri ³	20	4.90±2.82			

Tablo 2 incelendiğinde, antrenörlük yapma deneyim yılları arasında her ne kadar ortalama değerlerine göre farklılıklar olsa da, istatistiksel olarak anlamlı farklar bulunmamıştır ($p>0.05$).

Tablo 3. Narsistik kişilik özellikleri ile antrenörlük kademelerine göre fark analizleri

	Antrenörlük kademi	n	x±Ss	F	p	Tukey Test
Üstünlük	1. kademe ¹	68	.96±.96	7.76	.00	1<2 1<3
	2. kademe ²	74	1.78±1.08			
	3. kademe ³	45	1.51±1.30			
	4. kademe ⁴	15	.87±1.06			
Teşhircilik	1. kademe ¹	68	1.21±.95	2.66	.04	2<4
	2. kademe ²	74	1.51±1.07			
	3. kademe ³	45	1.33±1.18			
	4. kademe ⁴	15	.73±.88			
Otorite	1. kademe ¹	68	.90±.79	2.37	.08	
	2. kademe ²	74	1.15±.73			
	3. kademe ³	45	1.24±.74			
	4. kademe ⁴	15	1.00±.84			
Sömürücülük	1. kademe ¹	68	1.12±.80	6.26	.00	1<2 1<3
	2. kademe ²	74	1.76±.91			
	3. kademe ³	45	1.58±.94			
	4. kademe ⁴	15	1.40±1.05			
Hak İddia Etme	1. kademe ¹	68	.34±.56	1.02	.38	
	2. kademe ²	74	.22±.44			
	3. kademe ³	45	.20±.45			
	4. kademe ⁴	15	.20±.56			
Kendine Yeterlilik	1. kademe ¹	68	.85±.83	1.40	.24	
	2. kademe ²	74	.99±.81			
	3. kademe ³	45	.84±.79			
	4. kademe ⁴	15	.53±.64			
Narsistik (all)	1. kademe ¹	68	5.38±2.63	5.76	.00	1<2 2>4
	2. kademe ²	74	7.35±3.24			
	3. kademe ³	45	6.71±3.54			
	4. kademe ⁴	15	5.07±3.19			

Tablo 3 genel olarak incelendiğinde, 2. kademe, 3. kademe ve 4. kademe antrenörlerde narsistik kişilik (üstünlük, teşhircilik ve sömürücülük) boyutları 1. kademe antrenörlere göre daha yüksek olduğu tespit edilmiştir ($p<0.05$). Bu açıdan narsistik kişilik boyutları (otorite, hakkı iddia etme, kendine yeterlilik) incelendiğinde ise istatistiksel olarak anlamlı farklar olmadığı tespit edilmiştir ($p>0.05$).

Tablo 4. Narsistik kişilik özellikleri ile eğitim düzeylerine göre fark analizleri

	Eğitim düzeyi	n	x±Ss	F	p	Tukey Test
Üstünlük	İlkokul ¹	25	1.08±1.11	3.58	.01	1<4 3<4
	Lise ²	16	1.88±1.14			
	Ön lisans ³	131	1.27±1.13			
	Lisans ⁴	30	1.83±1.11			
Teşhircilik	İlkokul ¹	25	1.00±.95	2.03	.11	
	Lise ²	16	1.56±1.15			
	Ön lisans ³	131	1.27±1.04			
	Lisans ⁴	30	1.63±1.12			
Otorite	İlkokul ¹	25	.88±.78	1.08	.35	
	Lise ²	16	1.25±.68			
	Ön lisans ³	131	1.06±.78			
	Lisans ⁴	30	1.20±.76			
Sömürücülük	İlkokul ¹	25	1.08±.75	2.61	.05	1<4
	Lise ²	16	1.69±.79			
	Ön lisans ³	131	1.47±.93			
	Lisans ⁴	30	1.73±1.01			
Hak İddia Etme	İlkokul ¹	25	.12±.33	3.36	.02	2<3
	Lise ²	16	.00±.00			
	Ön lisans ³	131	.33±.54			
	Lisans ⁴	30	.17±.46			
Kendine Yeterlilik	İlkokul ¹	25	.76±.83	.44	.72	
	Lise ²	16	.94±.57			
	Ön lisans ³	131	.86±.83			
	Lisans ⁴	30	1.00±.83			
Narsistik (all)	İlkokul ¹	25	4.96±3.12	3.49	.01	1<2 1<4
	Lise ²	16	7.44±3.46			
	Ön lisans ³	131	6.27±3.16			
	Lisans ⁴	30	7.47±3.04			

Tablo 4 genel olarak incelendiğinde, lisans, ön lisans ve lise mezunu olan antrenörlerde narsistik kişilik (üstünlük, sömürücülük, hak iddia etme) boyutları, ilkokul mezunu olan antrenörlere göre daha yüksek olduğu tespit edilmiştir ($p<0.05$). Bu acıdan narsistliğin diğer boyutları (teşhircilik, otorite, kendine yeterlilik) incelendiğinde ise istatistiksel olarak anlamlı farklar olmadığı tespit edilmiştir ($p>0.05$).

Tablo 5. Antrenörlerin narsistik kişilik özellikleri ile antrenörlerin eğitim düzeyleri arasındaki ilişki

		Narsistik kişiliğin alt özellikleri						
		Üstünlük	Teşhircilik	Otorite	Sömürücülük	Hak İddia Etme	Kendine Yeterlilik	Narsistik (all)
Antrenörlük deneyim yılları (tecrübe)	PC	.056	-.109	-.070	-.014	-.146	-.123	-.096
	Sig (p)	.428	.122	.320	.839	.038	.082	.175
Antrenörlük kıdemi	ETA	0.325	0.197	0.181	0.294	0.123	0.144	0.283
Eğitim seviyesi	katsayısı	0.227	0.173	0.127	0.195	0.220	0.082	0.224

PC: Pearson correlation, $p=0.05^*$, ETA katsayısı (0.010 küçük, 0,059 orta, 0,138 büyük) (Cohen, 1988).

Tablo 5 incelendiğinde, antrenörlük deneyim yılları (tecrübe) ile narsistik kişilik özellikleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır ($p>0.05$). Kategorik değişken olan antrenörlük kıdemi ve eğitim seviyesinin ETA katsayısı incelendiğinde ise, narsistik kişilik özellikleri ile ilişki gösterdikleri belirlenmiştir (ETA katsayısı 0,138'ten büyük).

Tartışma

Narsistik kişiliğin, hangi özelliklerinin ön plana çıktığını, antrenörlerin narsistik kişilik özellikleri ile eğitim düzeyleri arasındaki ilişkileri ve spor ortamı içerisinde narsistik kişilik özelliklerine sahip antrenörlerden maksimum verim almak adına neler yapılabileceğini belirlemek amacıyla yapılan bu çalışmaya, 122'si erkek 80'i kadın olmak üzere toplam 202 antrenör katılmıştır. Analiz sürecinde, ikili gurupların karşılaştırılmasında t-testinden, üç ve daha fazla bağımsız gurupların karşılaştırılmasında ANOVA ve Post Hoc Tukey testinden, antrenörlük deneyim yılı ile narsistik kişilik özellikleri arasındaki ilişkiyi ortaya koymak için pearson korelasyon analizinden ve antrenörlük kıdemi ve eğitim düzeyi ile narsistik kişilik özellikleri arasındaki ilişkiyi ortaya koymak için ise isimsel (çok kategorili) analizden (ETA Katsayısı) yararlanılmıştır. Bu bölümde, çalışmadan elde edilen bulguların yorumları tartışılacak ve çalışmanın sonuçlarıyla ilgili önerilerde bulunulacaktır.

Araştırmada, kadın antrenörlerin sömürücülük boyutunun, erkek antrenörlerden daha gelişmiş olduğu tespit edilmiştir ($p<0.05$). Bu bağlamda, kadın antrenörlerin hedeflerine ulaşmak ve taktir toplamak için sosyal beceriklilik yeteneklerinin geliştiğini söylemek mümkündür. Ayrıca, bu sonucun alan yazın için önemli bir tespit olduğu söylenebilir. Rosenthal ve Pittinsky (2006) tarafından yapılan çalışmada, yüksek güç motivasyonu ile sömürücülük alt boyutu arasında anlamlı farklılıklar olduğu rapor edilmiştir. Erkek antrenörlerin ise hak iddia etme boyutunun kadın antrenörlerden daha yüksek olduğu tespit edilmiştir ($p<0.05$). Bu bağlamda, erkek antrenörlerin hak iddia etme yönünün kadın antrenörlere göre daha gelişmiş olduğunu söylemek mümkündür. Araştırmada ortaya çıkan bu sonuç, Tschanz, Morf ve Turner (1998) tarafından yapılan çalışmada, erkeklerin hak iddia etme yönünün kadınlardan daha yüksek olduğu yönündeki raporlarını teyit eden bir sonuç olarak görülmektedir. Çalışmada, erkeklerin hak iddia etme boyutunun, kadınlardan daha yüksek olduğu tespit edilmiş olsa da Gülmez (2009), Balcı ve Sarıtaş (2019) tarafından yapılan çalışmalarda, kadınların hak iddia etme yönünün erkeklerden daha gelişmiş olduğu rapor edilmiştir.

Araştırmada, kadın antrenörlerin narsistik toplam puanının, erkek antrenörlerde daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Bu bağlamda, kadın antrenörlerin zorlu görevleri yerine getirmeleri ve zorlu hedeflere ulaşmada erkek antrenörlerden daha yüksek bir motivasyona sahip olduklarını söylemek mümkündür. Araştırmada ortaya çıkan bu sonuç, Gürer ve Çiftçi (2019), Şimşek (2019) ve Taş (2016)'ın uyarılma çalışmalarında, kadın çalışanların erkek çalışanlardan daha narsist olduğu yönündeki raporlarını teyit eden bir sonuç olarak görülmektedir. Çalışmada, her ne kadar kadın antrenörlerin narsistik toplam puanlarının, erkek antrenörlerden daha yüksek olduğu tespit edilmiş olsa da, Öngün ve Demirağ (2018), Cihangiroğlu, Teke, Uzuntarla ve Uğrak (2015), Kiraz (2011) ve Atay

(2009) tarafından yapılan çalışmalarda, cinsiyet ile narsistik kişilik eğilimi arasında anlamlı bir fark olmadığı rapor edilmiştir. Ayrıca, Grijalva ve diğerleri (2015), McIlroy (2015) ve Haaken (1983) tarafından yapılan çalışmalarda, erkeklerin genellikle kadınlardan daha narsistik özellikler sergilediği rapor edilmiştir.

Araştırmada elde edilen bulguya göre, antrenörlerin narsistik kişilik özellikleri ile deneyim yılları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark tespit edilememiştir ($p>0.05$). Araştırmada ortaya çıkan bu sonuç, Metin (2019)'ün uyarılma çalışmasında, narsisizm alt boyutları ile deneyim arasında anlamlı bir fark olmadığı yönündeki raporunu teyit eden bir sonuç olarak görülmektedir. Araştırmada her ne kadar anlamlı bir fark tespit edilmemiş olsa da, Atay (2010) ve Gülmez (2009)'ün uyarılma çalışmalarında, deneyim yılı ile narsistik kişilik arasında anlamlı ilişkiler olduğu rapor edilmiştir.

Araştırmada elde edilen bir diğer bulgu ise lisans, ön lisans ve lise mezunu olan antrenörlerde narsistik kişilik (üstünlük, sömürücülük, hakkı iddia etme) alt boyutları ilköğretim mezunu olan antrenörlere göre daha yüksek olduğu tespit edilmiştir ($p<0.05$). Bu açıdan narsistik özelliklerin diğer alt boyutları olan (teşhircilik, otorite, kendine yeterlilik) incelendiğinde ise istatistiksel olarak anlamlı farklar olmadığı tespit edilmiştir ($p>0.05$). Araştırmada ortaya çıkan bu sonuç, Gürman (2019) ve Uzun (2019)'ün uyarılma çalışmalarında, üniversite mezunu olan bireylerin hak iddia etme ve üstünlük boyutunun diğer mezunlardan daha yüksek olduğu yönündeki raporlarını teyit eden bir sonuç olarak görülmektedir. Literatürde, bulgularımızla farklılık gösteren çalışmalara da rastlanılmıştır. Çakır (2018) ve Atay (2010)'ün yaptığı çalışmalarda, eğitim düzeyi ile narsistik kişilik arasında anlamlı ilişki olmadığı rapor edilmiştir. Çoban ve İrmış (2018)'in yaptığı çalışmada ise ön lisans eğitim düzeyine sahip olan yöneticilerin, lisans ve lisansüstü eğitim düzeyine sahip yöneticilere oranla, teşhircilik özelliğinin daha gelişmiş olduğu rapor edilmiştir.

Araştırmada elde edilen bir diğer bulguya göre, 2. kademe, 3. kademe ve 4. kademe antrenörlük belgesine sahip antrenörlerin (üstünlük, teşhircilik ve sömürücülük) alt boyutlarının 1. kademe antrenörlük belgesine sahip antrenörlere göre daha yüksek olduğu tespit edilmiştir ($p<0.05$). Bu açıdan narsisizmin diğer boyutları olan (otorite, hakkı iddia etme, kendine yeterlilik) incelendiğinde ise istatistiksel olarak anlamlı farklar olmadığı tespit edilmiştir ($p>0.05$). Bu bağlamda antrenörlük mesleğinin bir gerekliliği de, en iyi olabildiğini kanıtlayabilmek, alanda uzmanlaşmak veya statü kazanabilmek olduğu düşünülmektedir. Araştırmada ortaya çıkan bu sonuç, Gürer ve Çiftçi (2019) ve Metin (2019)'ün hak iddia etme, otorite ve öz yeterlilik alt boyutları ile yöneticilik kıdemi arasında anlamlı bir fark olmadığı yönündeki raporlarını teyit eden bir sonuç olarak görülmektedir. Literatürde, bulgularımızla farklılık gösteren çalışmalara da rastlanmaktadır. Atay'ın (2010) yöneticilerin narsisizm düzeyleri ile yöneticilik pozisyonları arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığını incelediği çalışmada, teşhircilik alt boyutunun orta kademe yöneticilerin üst kademe yöneticilerine göre daha narsist cevaplar verdiği rapor edilmiştir.

Sonuç ve Öneriler

Bu çalışmada, antrenörlük deneyim yılları (tecrübe) ile narsistik kişilik özellikleri arasında istatistiksel olarak anlamlı farklar bulunmamıştır ($p>0.05$). Antrenörlük kıdemi ve eğitim seviyesinin ETA katsayısı incelendiğinde, narsistik kişilik özellikleri ile doğrusal ilişki gösterdiği saptanmıştır. Bu sonuçların, alan yazın için önemli bir tespit olduğunu söylemek mümkündür. Sonuç olarak, antrenörlerin narsistik kişilik özellikleri ile eğitim düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki olduğu belirlenmiştir. Eğitim düzeyinin artması, alanda uzmanlaşma, kendine güven duygusu, kendini önemseme ve sosyal ilişki gibi durumları besleyebileceğinden, narsistik kişilik özelliklerinden etkilenebilecektir.

Takdir edilme, övgü alma, beğenilme, hayranlık, şampiyon olmak antrenörler açısından kabul edilebilecek bir beklentidir. Bu durumda narsist antrenörlere, spor ortamı içerisinde kendilerini geliştirme fırsatı sunulmasının maksimum verim alma noktasında faydalı olabileceği düşünülmektedir. Ayrıca, spor ortamı içerisinde kontrol edilebilir narsizm olgusunun, olumlu etkilerinin olabileceği ve bu olumlu etkilerden, yararlanmanın mümkün olabileceği düşünülmektedir.

Bu bağlamda, antrenörlere, narsistik eğilim ile ilgili özel eğitimler verilmesinin uygun olabileceği düşünülmektedir. Bu noktada, narsist antrenörlerin, spor içerisinde oluşabilecek bazı fırsatları değerlendirebilmesi, yararlanabilmesi ve narsizmin davranışları kontrol etme üzerindeki etkisini azaltmak adına etkili olabileceği düşünülmektedir.

Unutulmamalıdır ki, narsistlerin kendilerini en iyi ifade edebildikleri alan, rekabet ortamıdır. Narsistik antrenörlerle çalışılırken, spor içindeki denetimin dikkatli bir biçimde yürütülmesi gerekmektedir. İlerideki araştırmaların, antrenörlerin narsistik kişilik özelliklerini branşlara göre ayrı ayrı incelemeleri önerilmektedir.

Yazışma Adresi (Corresponding Address):

Zübeyde CANKURTARAN

İstanbul Gelişim Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü Spor Yönetimi Bölümü, İstanbul

ORCID: 0000-0002-3403-8248

E-posta: zubeydecankurtaran@gmail.com

Kaynaklar

1. **Ames, D. R., Rose, P. ve Anderson, C. P.** (2006). The NPI-16 as a short measure of narcissism. *Journal of Research in Personality*, 40(4), 440-450.
2. **Atay, S.** (2009). Narsistik kişilik envanterinin Türkçeye standardizasyonu. *Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 11(1), 181-196.
3. **Atay, S.** (2010). *Çalışan narsist: örgütler, liderler, yöneticiler ve astlar*. İstanbul: Namar Yayınları.
4. **Balcı, Ş. ve Sarıtaş, H.** (2019). Sosyal medya kullanımının bir belirleyicisi olarak narsisizm: Konya'da yaşayan kullanıcılar üzerine bir inceleme. *Akdeniz Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*, 31, 689-709.
5. **Beck, A. T., Freeman, A. ve Davis, D. D.** (2008). *Kişilik bozukluklarının bilişsel terapisi* (Çev. Ö. Yalçın ve E. N. Akçay). İstanbul: Litera Yayıncılık.
6. **Brunell, A. B., Gentry, W. A., Campbell, W. K., Hoffman, B. J., Kuhnert, K. W. ve DeMarree, K. G.** (2008). Leader emergence: The case of the narcissistic leader. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 34(12), 1663-1676.
7. **Campbell, W. K., Bush, C. P., Brunell, A. B. ve Shelton, J.** (2005). Understanding the social costs of narcissism: The case of the tragedy of the commons. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 31(10), 1358-1368.
8. **Campbell, W. K. ve Miller, J. D.** (2011). *The handbook of narcissism and narcissistic personality disorder: Theoretical approaches, empirical findings, and treatments*. New Jersey: Canada: John Wiley & Sons.
9. **Cihangiroğlu, N., Teke, A., Uzuntarla, Y. ve Uğrak U.** (2015). Narsist kişilik eğilimleri ile kurumsal bağlılık düzeyleri arasındaki ilişki. *Yönetim ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, 13(1), 1-18.
10. **Cohen, J.** (1988). *Statistical power analysis for the behavioral sciences* (2.baskı). New Jersey: Lawrence Erlbaum.
11. **Çakır, B.** (2018). *Yetişkinlerde sosyal medya bağımlılığı, narsisizm ve empati düzeyi arasındaki ilişkinin incelenmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Üsküdar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
12. **Çoban, H. ve İrmiş, A.** (2018). Yöneticilerde narsisizm üzerine bir araştırma. *Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi*, 14(1), 123-145.
13. **Emmons, R. A.** (1984). Factor analysis and construct validity of the narcissistic personality inventory. *Journal of Personality Assessment*, 48(3), 291-300.
14. **Foster, J. D. ve Campbell, W. K.** (2007). Are there such things as "narcissists" in social psychology? A taxometric analysis of the Narcissistic Personality Inventory. *Personality and Individual Differences*, 43(6), 1321-1332.
15. **Galvin, B. M., Waldman, D. A. ve Balthazard, P.** (2010). Visionary communication qualities as mediators of the relationship between narcissism and attributions of leader charisma. *Personnel Psychology*, 63(3), 509-537.
16. **Gençtan, E.** (1993). *Psikodinamik psikiyatri ve normal dışı davranışlar*. İstanbul: Remzi Kitapevi.
17. **Grijalva, E., Newman, D. A., Tay, L., Donnellan, M. B., Harms, P. D., Robins, R. W. ve Yan, T.** (2015). Gender differences in narcissism: a meta-analytic review. *Psychol Bull*, 141(2), 261-310.
18. **Gülmez, N.** (2009). *Narsistik liderlik* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

19. **Gürer, A. ve Çiftçi, G. E.** (2019). Narsisizmin iş doyumu ve bireysel performans üzerindeki etkisi üzerine bir alan araştırması. *OPUS Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 11(18), 78-103.
20. **Gürman, G.** (2019). *Psikologlarda narsisizm düzeyleri ile Tanrıya bağlanma ve gelecek beklentileri arasındaki ilişkinin incelenmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Gelişim Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
21. **Haaken, J.** (1983). Sex differences and narcissistic disorders. *The American Journal of Psychoanalysis*, 43(4), 315-324.
22. **Holtzman, N. S. ve Strube, M. J.** (2010). Narcissism and attractiveness. *Journal of Research in Personality*, 44(1), 133-136.
23. **Kartopu, S.** (2013). Narsisizmin dindarlık eğilimleriyle ilişkisi: Gümüşhane üniversitesi örneği. *International Journal of Social Science*, 6(6), 625-649.
24. **Kenow, L. ve Williams, J. M.** (1992). Relationships between anxiety, self-confidence, and the evaluations of coaching behaviors. *The Sport Psychologist*, 6(4), 344-357.
25. **Kiraz, C.** (2011). *Eğitim fakültesi öğrencilerinin empatik eğilimleri ile narsistik kişilik özellikleri* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
26. **Köroğlu, E. ve Bayraktar, S.** (2007). *Kişilik bozuklukları*. Ankara: HYB Basın Yayın.
27. **Mansi, A.** (2009). Coaching the narcissist: How difficult can it be? Challenges for coaching psychologists. *The Coaching Psychologist*, 5(1), 22-25.
28. **Matosic, D., Boardley, I. D., Stenling, A. ve Sedikides, C.** (2016). Narcissistic coaching and athletes' attitudes toward doping: A multilevel process model. *Journal of Sport and Exercise Psychology*, 1-34.
29. **Matosic, D., Ntoumanis, N., Boardley, I. D., Sedikides, C., Stewart, B. D. ve Chatzisarantis, N.** (2017). Narcissism and coach interpersonal style: A self-determination theory perspective. *Scandinavian Journal of Medicine & Science in Sports*, 27(2), 254-261.
30. **Matosic, D., Ntoumanis, N., Boardley, I. D. ve Sedikides, C.** (2018). Narcissism, beliefs about controlling interpersonal style, and moral disengagement in sport coaches. *International Journal of Sport and Exercise Psychology*, 18(5), 592-606.
31. **McClelland, D. C., Atkinson, J. W., Clark, R. A. ve Lowell, E. L.** (1953). *Century psychology series. The Achievement Motive*. New York: Appleton-Century- Crofts.
32. **McIlroy, J.** (2015). *The coaching panel: A report on coaching and coaching in the UK*. UK: The National Coaching Foundation.
33. **Metin, B.** (2019). *Yöneticilerin liderlik tarzları ile şüpheli düşünme ve narsistik kişilik arasındaki ilişki* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Kastamonu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kastamonu.
34. **Miller, J. D. ve Campbell, W. K.** (2008). Comparing clinical and social personality conceptualizations of narcissism. *Journal of Personality*, 76(3), 449-476.
35. **Murray, H. A.** (1938). *Explorations in Personality*. New York: Oxford University Press.
36. **Nicholls, J. G.** (1984). Achievement motivation: Conceptions of ability, subjective experience, task choice, and performance. *Psychological Review*, 91(3), 328-346.
37. **Öngün, E. ve Demirağ, A.** (2018). Narsistik kişilik envanteri açısından özçekim yapma tutumu üzerine bir araştırma. *Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 20(2), 71-87.
38. **Paulhus, D. L. ve Williams, K. M.** (2002). The dark triad of personality: Narcissism, machiavellianism, and psychopathy. *Journal of Research in Personality*, 36(6), 556-563.
39. **Raskin, R. ve Terry, H.** (1988). A principal-components analysis of the narcissistic personality inventory and further evidence of its construct validity. *Journal of Personality and Social Psychology*, 54(5), 890.

40. **Roberts, R., Woodman, T. ve Sedikides, C.** (2018). Pass me the ball: Narcissism in performance settings. *International Review of Sport and Exercise Psychology*, 11(1), 190-213.
41. **Rosenthal, S. A. ve Pittinsky, T. L.** (2006). Narcissistic leadership. *The Leadership Quarterly*, 17(6), 617-633.
42. **Schoel, C., Stahlberg, D. ve Sedikides, C.** (2015). Psychological insecurity and leadership styles. In P. J. Carroll, R. M. Arkin ve A. L. Wichman (Eds.), *Handbook of personal security*. Newyork: Psychology Press.
43. **Sunay, H. ve Gündüz, N.** (1994). Türkiye'de beden eğitimi öğretmeni ve spor adamı yetiştirme politikası. *Çağdaş Eğitim*, 19(199), 39-43.
44. **Sunay, H.** (1998). Spor eğitim alt yapısında beden eğitimi öğretmeni ve antrenörün önemi. *Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 3(2), 43-50.
45. **Şimşek, T.** (2019). Sosyal medya kullanıcılarının mahremiyete dönük tutum ve davranışları ile narsistik kişilik eğilimleri arasındaki ilişkinin analizi (özçekim örneği). *International Journal of Social Science*, 2(2), 7-28.
46. **Taş, A.** (2016). *İlk ve ortaokullardaki öğretmenlerin narsistik kişilik eğilimleri ile örgütsel özdeşleşme düzeyi arasındaki ilişkinin incelenmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Akdeniz Üniversitesi Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, Antalya.
47. **Tschanz, B. T., Morf, C. C. ve Turner, C. W.** (1998). Gender differences in the structure of narcissism: A multi-sample analysis of the narcissistic personality inventory. *Sex Roles*, 38(9-10), 863-870.
48. **Uysal, Z.** (1991). *Türkiye'de voleybol antrenörlerinin yetiştirilmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
49. **Uzun, K. U.** (2019). *Narsisizm ve dindarlık ilişkisi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
50. **Wallace, H. ve Baumeister, R. F.** (2002). The performance of narcissism rises and falls with perceived opportunity for glory. *Journal of Personality and Social Psychology*, 82(5), 819-834.
51. **Yaşar, O. M. ve Sunay, H.** (2017). Spor örgütlerinde narsisizm. *Journal of Human Sciences*, 14(2), 1736-1744.